

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ГОСПОДАРСЬКИХ СУДАХ УКРАЇНИ

студентка Щербакова С.І.

На сучасному етапі розвитку української державності законодавство, яке регулює підприємницьку діяльність, ще недостатньо забезпечує поєднання свободи підприємництва і конкуренції з належним захистом прав суб'єктів підприємницької діяльності, що, в свою чергу, зумовлює необхідність звернення останніх до господарського суду за захистом своїх порушених або оспорюваних прав і охоронюваних законом інтересів, тому питання захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності в господарському суді на сучасному етапі є особливо актуальним і практично значимим.

Захист прав суб'єктів підприємницької діяльності регулюється і гарантується нормами цивільного і господарського права. Однак законодавча база в окремих спірних питаннях не дає повних відповідей для винесення обґрунтованих законних рішень. Слабкість і недосконалість правового захисту підприємництва, неврегульованість багатьох його аспектів, неузгодженість нормативних актів негативно впливають на ефективність підприємництва в Україні. Крім того, низький рівень правосвідомості підприємців призводить до виникнення "тіньового" підприємництва, а також до появи квазі-правових (по суті кримінальних) інституцій владнання конфліктів та забезпечення виконання зобов'язань.

Для підприємців нерідко проблемою є правильний вибір та ефективно використання і застосування передбачених законодавством засобів захисту – тих правових засобів, за допомогою яких можна запобігти, припинити, усунути порушення прав.

У структурі вирішення спорів традиційно домінують види майнового характеру: спори про укладання, зміну та розірвання договорів; спори про визнання недійсними актів державних та інших органів, підприємств або організацій; справи про банкрутство тощо.

Право на судовий захист в судовому процесі реалізується перш за все через право на позов. Для того, щоб він виконав цю важливу функцію, необхідно подати його до господарського суду для розгляду в передбаченому законом порядку, оскільки господарське

судочинство ці питання вирішує тільки у порядку позовного провадження, за винятком справ про банкрутство.

Для ефективного захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності необхідно вивчати досвід інших країн з організації і діяльності спеціалізованих судів. Аналіз зарубіжного досвіду показує, що для захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності створені спеціалізовані суди, які для розгляду справ залучають не тільки юристів, а й професіоналів певного виду діяльності. На сучасному етапі цей досвід необхідно вивчати для того, щоб мати певні уявлення про законодавство інших країн, на основі якого можуть в окремих випадках вирішуватись спори між українськими й іноземними суб'єктами підприємницької діяльності.

Крім того, складність проблеми захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності в господарських судах України пояснюється не лише недосконалою нормативною базою, але й браком надійних гарантій судової незалежності. Для здійснення правосуддя господарські суди повинні бути самостійними і незалежними у вирішенні всіх господарських суперечок. Незалежність суду є одним із гарантів захисту прав. І це надзвичайно важливо, бо вплив на діяльність суду з боку інших органів негативно відбивається на результатах їхньої роботи, заважає раціонально організувати розгляд і вирішення суперечок, не відповідає міжнародним стандартам.

Заходи, які можуть позитивно вплинути на ефективність підприємництва в Україні та покращити стан захисту прав господарюючих суб'єктів:

- організувати на державному рівні правове виховання підприємців з метою юридичної просвіти та підвищення рівня їх правової культури і правового світогляду;

- зменшити розміри податків (як свідчить досвід Росії, зменшення розмірів податків сприяє зростанню виробництва, створенню стимулів чистої і чесної діяльності з прозорими грошовими потоками);

- змінити систему штрафів: зменшити, по можливості обмежитись лише адміністративними штрафами, а в ряді випадків - замінити штрафи "попередженнями".

Науковий керівник: доц. Садовий В.О.